

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 28.

V Mariboru 9. julija 1868.

Tečaj II.

Naše narodne pesmi.

Poroča F. Kočevar.

Stari Grki so imeli vsako četrto leto v Olimpiji svoje panhelenske shode. Ti shodi so imeli v političnem pogledu posebno ta namen, da se je po njih zavest enotne helenske narodnosti in skupnosti pri poedinah grških narodih zmiraj budna držala. Pri teh panhelenskih shodih je rod rodu kazal v borbinah igrah, koliko zmore v obrambo helenske domovine. Po končanih telovadnih igrah so se začele duhoborne. Modrinjaki poedinah grških narodov so javno brali zbranim panhelenom, kot naj višjemu kritičnemu tribunalu, svoje umotvore v razsodbo, in tako kazali, koliko imav vsakem poedinem helenskem narodu intelektualne sile. Na tak način so panheleni skupnost svojih fizičnih in intelektualnih narodnih sil v vednej evidenciji imeli.

Če bi mi Slovani imeli slične shode, koga bi nek mi Slovenci poslali na tak shod, da bi nas pristojno zastopal? — Kar se telesne moči in gibčnosti tiče, radi tega ne bi bili v zadregi! Poslali bi tje naše Sokolce in pa Ješke fante! Ali kar se tiče umotvorov, bi bili v trdem škripecu. Naše pesnike le ne bi mogli v tak čestit zbor poslati, prišli bi nazaj z bobovo slamo ovenčani. Če bi jaz smel kaj predložiti, predložil bi, da pošljemo naše narodne pesmi tje. Teh imamo v velikem izobilju in na izbor.

Moj namen je, v tej-le razpravi razkriti krasote tega biserja našega slovstva in jih posebnosti označati. Morebiti vtegnem skoz to tisti let razbiti, ki se mu nemarjanje pravi. In res, naš literarni svet za naše narodne pesmi še vse premalo mara, in to nemarjanje izvira posebno iz nepoznavanja naših narodnih pesmi. Pa kako bi jih tudi poznal, saj še zmiraj nimamo pravega izdanja narodnih pesmi. Vuk Karadjić je z izdavanjem narodnih pesmi temelj položil novi srbski pismenosti, mi pa še dan danes pogrešamo izdanja, ki bi obsegalo ves zaklad naših narodnih pesmi.

Koliko važnost imajo narodne pesmi sploh za filozofijo, za psihologijo, za historijo, za mitologijo in frazeologijo, to samo memogrede omenim prepustivši vse to dotičnikom.

Izvori iz katerih sem erpil so: izdanje Koritkovo, narodne pesmi ponatisnene v Krajnskej čbelici, izdanje St. Vrazovo, in posebno St. Vrazov rokopis. Ker sem o tem rokopisu že poprej v slov. Gospodarju poročal, naj tukaj omenim, da ga kani ilirska matica že v kratkem slovenski matici v Ljubljano poslati.

Naj prvi nabiratelj slovenskih narodnih pesmi je bi po Šafarikovem, Slovenisches und glagolitisches Schriftthum: „Dizmas a sv. Elizabetha imenovan Zakotnek (pred 1793)“. Kje njegova zbirka leži, to sam bog ve. Brž ko ne, bo kje v Ljubljani ali sploh na Krajnskem.

Če bi kak drug, n. pr. nemški narod imel našim vrstne narodne pesmi, kako bi ponosno o njih govoril! Vsaka druga tretja beseda bi bila: deutsche dichtung, deutsches wesen, germanische urpoesie, germanischer geist itd. Mi pa nehimarni primaruhe jih pustimo se v rokopisih sušiti, kakor se suše cvetlice v kakšnem moljevpolnem herbariumu! Presadimo jih požlahtnjene nazaj v narod, iz kterega smo jih vzeli.

Anastazius Grün gotovo ve in zna kaj je poezija in kaj ne. Jega to učiti bi bilo delphinum natate discere. In če on ne bi bil prave poezije v naših narodnih pesmih našel, gotovo si on ne bil trud vzal, jih na nemški jezik prevesti. On se je

sicer enkrat izjavil, da on, če se proti Slovenstvu bori, posnema svoje predde, ki so se tudi vsigdar proti barbarstvu (turštvu) borili. S svojimi prevodi slovenskih narodnih pesmi je pa slabo dokumentiral barbarstvo slovenskega naroda. In po teh prevodih A. Grūna pozna ptuji svet naše narodne pesmi bolje, nego mi domači originale! Pred nekimi leti sem sprožil v listu v Ljubljano adresovanem misel o vsotni izdaji slovenskih narodnih pesmi; pa odgovorilo se mi je: saj se še Koritkovo izdanje spoprodalo ni! — Tedaj bi mi, če bi na Ljubljanskej gospodi stalo, morali z novim izdanjem čakati do tačas, da se Koritkovo izdanje do zadnjega eksemplara spoprodaja. Koritkovo izdanje pa nikjer drugod na prodaji ni izvan v Ljubljani. O literarni vrednosti Koritkovega izdanja je St. Vraz v predgovoru svojega izdanja slovenskih narodnih pesmi palico na trikrat prelomil. V ostalem tudi ni verjetno, da bi danes naš svet po knjigi leta 1839. v boho-ričici tiskanej hlastno segnol.

Iz tega bi pa sklenol, da se cela Koritkova naklada javalne spoprodala ne bo, in naš svet tudi voljen ni zaradi te izprodaje na novo izdanje čakati.

Naša narodna pesem pravi:

Kde Slovenska, tam se poje,
Kde Madjarka, tam se gloje,
Kde Nemkinja, hudobija,
Kde Ciganka tam tatija! —

In zares, naš svet rad poje, in odtod tolik broj naših narodnih pesmi. Slovenec vse svoje občutke, ne samo vesele, ampak tudi žalostne in otožne v pesmice zlije. Ni priložnosti, za katero ne bi imel posebne pesmice popevati. Porod, ženitev in smrt, za vsako ima svoje pesmi. Mlatiči imajo svoje, ženice svoje, terice svoje, vozniki, ki so v predželezniških časih po veliki cesti vozarili, so imeli svoje, vojaški novinci imajo svoje, koledniki svoje, o kresu, o Jurjevem in na Ivanje, pri sedminah, v branju, pri snubljenju itd. itd. se posebne priložnosti primerne pesmice pojejo. Naj več, bi djal, se popeva v naših slovenskih gorica, ob Muri in Dravi. Jaz to iz tega sodim, ker sem, kar se broja tiče, naj več pesmic iz teh pokrajin bral. Pa kaj se ne bi tam pesmice rodile! Zemlja rodovitna, ljudje so razmerno premožni, krotke čudi pa bistrega duha, pokrajine so idiličnega značaja, in glavice gorice so z žlahtno plemenito trto ovenčane.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca julija.

V hiši in dvoru. Ogršica se mora obračati in mlatiti, na gnoj marljivo napeljavati ali vlivati gnojnice; zrnje se mora premetati.

V hlevu. Živalim ki teško vozijo se mora več klaje davati; na poletno jagnjenje se mora paziti, jagnjeta se ne smejo na vroče solnce spuščati.

V vrtih in sadovnjakih. Prav soknati divjaki se morajo okulirati, posebno če že imajo prav zrele oči; ru-deče in bodeče grozdjiče se mora obrezati in na spečih očesih okulirati. Pri okuliranih drevesih se mora obvez popustiti.

V vinogradih. Druga kop se mora končati, rezanje se začne, plevel se mora iztrgati, trsom se morajo vrhi od-

trgati. Če je močen veter kolje podrl ali razmajal se mora spet postaviti; trtini črviči se morajo pokončati.

V hmelnikih. Ta mesec se mora hmel drugokrat okopati in dobro osipati, hmelinje privezati in spodnje mladike odtrgati, koristno je tudi, če se 4 šolnje visoko od zemlje vse perje potrga.

Na polju in senokošah. Žetva zimskega žita in ogrišice se začne, rani krompir se koplje, kositev se konča, lucerna se že lahko drugokrat kosi, kuruza (turšica) in krompir se mora okopati in osipati, lan in knoplje se morajo pleti. Detelja za seme se naj pokosi. Za prihodnje sejanje ogrišice se morajo njive pripravljati. Na pokošene senokoše se mora marljivo voda napeljavati.

Pri ulnjaku. Roji, ki se ta mesec puščajo, ne veljajo mnogo, zatorej je bolje, če se rojenje celo brani. Prenasajo se bučele v kraje, kder je več medu. Prepolni panji se morajo podložiti.

Pri ribnikih. Ribniki se morajo iztrebiti in če je velika vročina se mora črstva voda v nje napeljavati.

Log in lov. Strugice se morajo iztrebiti in če je potreba nove napraviti. Drevesni črvi in kebri se morajo pokončavati, drevesnice se morajo zaljevati. — Potrto in suho veje odstraniti. — Smola se dela. Mlade race strelaj in brani polje velike zverjadi.

Sadjereja.

III.

O žlahtnih mladikah (cepičih).

1. Zlo važno je pri požlahtnjenju dreves to kake mladike (cepiči) se morajo za to jemati, ker one so, tako rekoč, duša prihodnega drevesa, ker imajo vse jegove lastnosti v sebi. Morajo se zatoraj vsikdar vzeti od zdravih rodovitih in takih dreves, ktera prinašajo naj boljši sad.

2. Naj boljše mladike za požlahtnjenje so ednoletne, krepke in take vejice, ktere nimajo velikega stržena in izrastejo na drevesnem vrhu in sicer na oni strani, ki je naj bolj proti solncu obrnena. — Dveletne vejice se samo tedaj naj jemljejo, kedar ednoletnih celo ni.

3. Morajo se vsikdar vzeti samo lesene vejice pa nikdar sadovne ali tako imenovane vodne (divje, nore) mladike. Pri breskvah in marelicah je vendar izjemka, ker pri teh so lesene in sadovne vejice zvečkino skupej kar vendar celo ne škodi.

4. Celo ne potrebno je, da bi drevo, od ktere se jemljejo cepiči, že bilo prej prinašalo sad, zadosti je, če se le ve, da je res kake žlahtne vrste.

5. Oči, ki se nahajajo na sredini letnih vejic, so naj boljše, one vendar, ktere celo poleg dveletnih vejic sedijo, in one ki so na vrhu vejic, so celo za nič.

6. Vejice za kopuliranje in cepljenje se morajo že v zimi meseca januarja, februarja odrezati, v suhi kleti z peskom ali na vrtu na senčnem kraju čez polovico z jemljo pokrite hraniti. Poprek se morajo cepiči prej odrezati, ko začnejo gnati.

7. Cepiči od zlo občutljivih dreves, se morajo pred zimo, prej ko namreč začne zmrzovati, celo kratki od dveletnih vejic odrezati in na zračnem volhkem mestu, kder ne morejo zmrzniti, s peskom ali z prstjo tako pokriti hraniti, da samo za palec gornji jih delki iz zemlje molijo.

8. Če dobiš že precej suhe cepiče, je moraš tako dolgo v volhko prst položiti, dokler jih ne rabiš. Na prav soknatih drevesih taki cepiči bolj in lepše rastejo kakor celo črsvi.

10. Če se jabelka in hruške zgoda v pomladi cepijo, se to lahko zgodi s celo črsvimi cepiči. Na jablani nekteri rajše cepijo tanke na hruške pa debele cepiče.

11. Vejice za okuliranje morajo biti celo soknate vzete iz vrha in one strani drevesa, ki je proti solncu obrnena, morajo tudi biti že popolnoma lesene pomladne vejice. Vejice za okuliranje se ne smejo rezati v veliki vročini, temoč zvečer ali zgoda zjutra in naj bolj o toplem dežu, ker se tedaj jih oči naj lože izluščijo. Da se vendar ko naj bolj soknate ohranijo, se jim mora listje do petljice odrezati, ker po njem odleti mnogo soka.

12. Če imaš cepiče pri rokah, je reži še le tedaj, kedar je hočeš cepiti, če pa suhe dobiš, je 2—3 dni vložiti za jeden palec globoko, ali v volhko zemljo ali gnojnico.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

23. Ko se nam je zdaj pokazala prva obča potreba, ktere nam je krožno posredstvo, že lahko previdimo, kaj ta pomočna zamembina biti ima, in kako nam v naših poslih pomaga. Mislimo si pa zato še enkrat kateri narod ali katero deželo, kder bi se kaj takšnega, kar mi denar imenujemo, še nič ne poznalo, kder bi vsa zamemba bila le blago za blago. Ko bi se narod množil si vesi in mesta zidati hotel, tu bi mu v vsem delovanju in življenju takšno zamenjevanje silno vporno in nadležno bilo; pa, ko bi se kakšna roba ali blago iznašlo, ktere ga bi vsak človek želel, vede, da brž ko zadobi ga lahko za kar koli druga zamenj; s tim bi vse prejšnje sitnosti minole. Kaj bi ta roba bila, na tem nam še za zdaj nič ni ležeče, samo da je takšna, da jo vsakdo in v vsakem času želi; bodi si potem kopar, železo, zlato, srebro, sol ali kakšna koli druga roba, ki je v obče zelena in zamenljiva. Ko je to tako, kmetovaveu ni treba hoditi z svojimi poljskimi pridelki neposredno k črevljarem, kovačem ali s pitanim volom k solarjem, temuč vse to kar mu je odveč in potrebno v zamembo drugih stvari, proda na trgu za ono obče želeno robo, z ktero si potem vsakoršnih drugih stvari pridobiti more. Če se ta posredivna roba da lahko drobiti brez da bi pri tem kaj na veljavi gubila, je lastniku na volji, je samo ob priliki, toliko zameniti kar mu ravno treba a ostali del si lahko shranjuje in ob potrebah in priložnostih rabi.

24. Še več koristi je takšno krožno zamenljivo posredstvo, onemu, ki nima drugega blaga nego delo svoje: ta lahko dela, kder mu drago, a to ne za izdelek, ktere ga bi sam potreboval, temoč ktere ga boljše izdelovati ve in mu tako več plačo in več dobiček donaša. Po takem more se delovanje opravljati po porazdelivanju dela in nič ni na tem ležeče, če se delavec peča samo z načinjanjem igličnih glav ali rokovicami, ko se mu delo le dobro plača: z prisluzenim krožnim sredstvom pridobi si lahko živež, obleko, streho in kar mu je druga potrebnega za vgodno življenje, vse to mu dojde po delu ene vrste, v kateri je naj bolj izurjen.

(Dalje prihodnjic.)

Koliko je v Avstriji za vojaštvo pripravnih ljudi.

Državno ministerstvo je dalo sestaviti število za vojaštvo (soldate) pripravnih ljudi po razmerah tistih 4 let, iz katerih se novinci (rekruti) nabirajo. To poštevanje pa je razodelo, da blizo 34 milijonov duš, ki jih šteje avstrijsko cesarstvo, spada v prvo vrsto vojaščini podvrženih 340.000 fantov; med temi jih je 82.008 za vojaštvo popolnoma pripravnih in sicer:

v doljni Avstriji	4928	na Primorskem	1728
v zgornji Avstriji	2088	na Moravskem	5076
na Solnograškem	2461	na Šleskem	976
na Koroškem	874	na Českem	12980
v zahodni Galiciji	1422	v Banatu	4084
v vzhodni Galiciji	4966	na Erdeljskem	5559
v Bukovini	1012	v Tirolski	3520
na Ogorskem	21190	v vojaški granici	5300
na Krajnskem	1081	na Hrvašk. in v Slavoniji	2408

Izobraženje učiteljev ljudskih šol v gospodarstvu.

Centralno glavarstvo gospodarskega društva v Hesiji je dovolilo lani in odprlo gospodarsko šolo za učitelje ljudskih šol; ta šola se bode tudi letos 1868 1. avgusta začela in konca septembra nehala. Uk je razdeljen v dva razreda, v prvega stopijo učitelji, ki prvo leto pristopijo v drugega pa oni, ki so se že jedno leto učili. Učijo pa se v vsakem razredu sledeči predmeti. Kemija in fizika potrebna za poljedelstvo, rudoznanstvo (mineralogija), zemljeznanstvo (geognozija), razdeva (anatomija) in fiziologija rastlin in živali; zemljemerstvo (geometrija) za rabo izrajanja plošav in teles; učilo se bo gospodarstvo sploh; poljedelstvo, živinoreja, sadjereja in vinoreja. Po izhodih, pogovarjanju in dokožovanju se bode razjasnevalo učenje in učenci drugega razreda se bodo tudi vadili v kemičnih in fizikalčnih skušnjah in v rabi drobno-gleda (mikroskopa).

Tako učenje učiteljev ljudskih šol v popolnem gospodarstvu gotovo ni samo prav pametno temoč tudi neizmerno koristno vpeljanje in mora prinašati mnogo lepega sadu in poboljšati gospodarstvo. Kedaj še bomo mi imeli te koristne šole?

Dopisi.

Iz Maribora. 7. t. m. se je tukaj sošlo prav lepo število rodoljubov, ki so se pogovarjali zastran slovenskih taborov. Sklenolo se je, da bo prvi tabor v Ljutomeru 9. avgusta to leto, drugi v Savinski dolini; čas tega in drugih sledečih se bode še le kesneje odločil. Napravil se je tudi glavni program za vse tabore, kateremu se vendar po okoliščinah taborov lahko kaj pridra ali odvzame. Za vse tabore je vstanovljen posredni odbor od pet članov ki ima sedež v Mariboru. Program prinesemo prihodnjič.

Iz Maribora. V nedelje 12. t. m. popoldne je čitavničin izhod k. sv. Marjeti na Pesnici in 19. je polletni zbor v čitavnici.

Iz Ruš. 4. julija. D. G. V kljub slabega vremena, smo posvečevali dan obiskovanja Marije, pri naši podružnici na Smolniku prav praznično. Prišli so namreč milostivi knjezo škof, našo zalo crkvico obiskavat, stopijo na pridiznico, in so nam z krepko in gladko besedo na srca govorili, in dokazovali; kolika potreba je dan današnji se zapeljivih bukev in časnikov varovati, in na kakšno vižo se krivi pre-roki spoznajo in kolika dolžnost je katoliških staršev, in predstojnikov skrbeti za zdrav nauk svojim.

Po odhodu milost. knjeza so se pa zbrali nekteri udje, našega bralnega društva, in so začeli doma veselico s pesmico „Jek“ in več drugimi. Tudi lepi govori so bili, med drugimi so tudi č. g. doktor G. nas počastili s svojim priličnem govorom, — hvala jim!

Kar se našega društva tiče, je res majheno v številu, ali temelj je dober, zato upamo, da se z časoma pomnoži, in ker imamo vrlega in značajnega predsednika, se bodo naši ljudje če dalje bolj zavedali, in bolj živo spoznavali potrebo takosnih društev. Velika korist je zdaj za kmeta ako pridno poštene časnike (kakor so hvala Bogu, naši slovenski) prebira; on se tam uči modrega kmetovanja; — pa tudi, kar je dan danas silo potrebno, da se ne da zmotiti vsakemu potepencu, in veterinjaku, in ga zamore, če je potreba, z krepko, in spametno besedo tako pobiti, da se kar osramotjen dalje potegne. — Ker vendar časniki posameznim preveč drago dojdejo, so potrebna dobra bralna društva, ki se lože več časnikov naročijo. Posnemajte nas dragi kmetje.

Od sv. Jakoba v Slov. goricah. (Adresa podučiteljev radgonskega okraja.) (Konec.) Konec adrese: „Znano je tudi, da podučitelji zraven učiteljstva oskrbljujejo korsko in crkovniško službo a dohodke zaračuni si nadučitelj; — le po nekterih župah dobijo revni podučitelji nektare vi-narje kot tako imenovani „Trinkgeld“.

To bi bilo stanje podučiteljev po deželi.

Ker se v novejših časih resno govori o povzdigi ljudskih šol, naj se tedaj tudi podučitelji v gmotnem oziru tako postavijo, da ne bodo pomankaja trpeli, nego se mirno bolj in bolj s pogumnostjo in marljivostjo izobraževali ter tudi svoje dolžnosti na tanko izpolnjevali. Iz teh tukaj navedenih žalostnih razlogov, smo podučitelji radgonskega okraja sklenoli slavni okrajni zastop zaupno prositi, da interpelira visoki deželni in državni zbor, da se vendar enkrat ljudski učitelji sploh, posebno pa podučitelji v gmotnem oziru povzdignejo“. Tako adresa.

Ako se crkovniška služba od učiteljstva loči, ne bodo mogli učitelji lahko izhajati, kajti učnina ni zadosti, da bi živeli mogli. Dobro bi tedaj bilo, da se crkovniška služba ne loči nego učiteljem toliko doda da bodo v stanu imeti hlapca, ki bo crkveniška dela opravljal.

Podučiteljem je silno treba, da se jihovi letni dohodki trdno ustanovijo. Gotovo ne bo preveliko, ako dobijo na leto kakih 365 gld., kajti se morajo takrat razun stanovanja s vsem preskrbeti. Kako to uravnati, kje potrebne pomoči iskati, pretresajo naj naši deželni zbori, ter predložijo visokemu državnemu zboru.

Konečno se še spominjam nekega občno pohvalnega pisma nekdanjega ministra Dr. Baha do vseh deželnih poglavarstev, v kojem tako le pravi: „Zadobljene zasluge in vtrjena skušenost se vselej čislajo in svojo plačo dobijo. Zmirom se bom jaz (Bah) tudi za to potegoval, da bodo

zvesti in mnogo zasluženi vradniki zastran stanovitne službe in zastran dostojnega „penziona“ postavno oskrbljeni in, da bodo moži, ki državi udano in zvesto služijo, brez skrbi zaradi svoje prihodnosti“. So pač lepe besede!

Vbogi učitelji! na nas je Bah v svoji okrožnici celo pozabil, mi ostanemo vedno sirote“.

Dajte toraj nam učiteljem dostojno plačo, kajti le tako morete tirjati od nas dostojno delo. Dajte nam dostojni živež, in pobožni, modri in pridni mladenči bodo kaj radi nastopili učiteljski stan.

Strmski.

Iz Ormuža. V nedeljo, t. j. 19. julija t. l. bode na vrtu g. Janeza Stoeger-ja v Ormužu lepa narodna veselica z godbo, h kateri se prijazno vabijo vsi rodoljubi. Začetek ob treh popoldne, vstop prost.

Iz Ptuja. Dostikrat sem bral slavno napredovanje Ljutomerske čitalnice, jako me je veselilo, da v tistem kraju se narod tako izvrstno odlikuje. Z veseljem sem štel o veselicah, ktere so zdaj v Ljutomeru v čitalnici sami drugokrat v okolici bile in ktere so tako dopadle, tako izvrstne bile, da so nemškutari pod milim nebom nemškutarijo zakleli in očitno prisegali, da hočejo od tiste dobe Slovenci biti. Zna-biti bi znal kateri misliti, ljudje nekoliko preveč pišejo in govorijo, papir je potrpežljiv. Jaz pa rečem, da je vse gola resnica, česar sem se sam prepričal. Bil sem namreč pred nekterimi tedni v Ljutomeru in sem dve večeri tudi čitalnico obiskal. Kako je tam vse živo in veselo! Če bi jaz nemškutar bil, bi jim tudi tisto večer še pritegnol, da hočem „Slo-venec“ biti. Veliko udov je bilo v krasni sobi, kateri so se prav po domače zabavljali s pogovarjanjem, z igranjem, s časniki itd. Bilo je tudi lepo število izvrstnih, domoljubnih in krasnih gosp in gospodičin, ktere so prav po slovensko, proti vsakemu prijazne bile. Teško sem se ločil pozno večer od takega društva in bolj teško sem zapustil Ljutomer, ker tako izvrstni narodnjaki živijo. To je bila navadna večer, brez da bi bila posebna veselica, poseben vzrok, zakaj bi se udje zbrali. Zato vam rečem vsem „Slava! le tako na-prej!“ Ne vstrašite se nemškutarjev, saj jih imate celo malo, pa še tisti so po „16“, kakor je J. V—k v „Novicah“ pisal. Podpirajte pa tudi čitalnico vsi, kateri ste narodni možje, posebno pa kmetje pristopite vsi, saj vam ne bo žal. Le premislite, kako potrebni so v zdajnem posebno za Slo-vane žalostnem času vsakemu človeku časniki potem tudi podučenje, in kje to vse naj bolj prilično najdete?

Gotovo v čitalnici, kar imajo veliko časnikov, ker se snidejo učeni možje, kateri vas bodo radi podučevali in vam povedali, česar se morate poprijeti, da zadobite povsodi, kar nam po pravici gre. Ako pride nemškutar k vam, da vam druge reči blebeta, mu le vsakokrat recite: „Mi smo mi, vam pa se je še v Ljutomeru zelje pogubilo“.

Politični ogled.

Pravi se, da se v ministerstvu poljedelsta na vse sile dela, da bi se poravnalo, kar se je dozdej zamudilo. Obširne postavne osnove se pripravljajo, ktere se bodo ozirale na potrebe avstrijskega poljedelstva. Posebno se imajo po vseh tirjatvah sedajne dobe predružačitti kmetiške šole.

Ministerstvo pravosodja, bogočastja in notrajnih zadev je razglasilo zaukaz, kateri določuje izvrševanje zakonske postave od 25. maja t. l. Prvi oddelek tega zaukaza določuje, kedaj se smejo oklici opustiti in kedaj se ima dati dispens, drugi oddelek sklepanje civilnih zakonov, tretji pre-dajo obravnavalnih pisem v zakonskih zadevah od crkvenih oblastnij na posvetne.

Brambovsko ministerstvo je ukazalo, da mora vojaštvo pri vseh prilikah, pri kterih bi se kaj nerednega pripetiti vtegnolo, pripravljeno biti, da priteče policiji na pomoč.

Hrvaško vprašanje je toliko rešeno, da bo hrv. deputacija zapustila v kratkem Pešt. — Zastran Reke so se zedinili, naj se to vprašanje reši po kraljevih predlogih v dežel. zhorih v Peštu in Zagrebu. Glede jezika se bo vstre-glo vsem hrvaškim željam. Hrvaški zbor bo pošiljal 23 po-slancev v Pešt in volil 5 delegatov.

V Českem je omladinski tabor na „Valečavi“ bil prepovedan zavoljo prevelike splošnosti in nedoločnosti. Med ljudstvom je splošna nezadovoljnost.

Francoska vlada tirja 100.000 novakov in hoče imeti 800.000 vojakov na nogah — Jul. Favre je med drugimi rekel: Francoska nima zadosti denarja da bi se plačevalo ce-sartvo.

V angleški gornji zbornici je došlo zdaj na dnevni red posvetovanje o českem prašanju.

Pruska dela velike vojno-monarske priprave, kar Francoska zelo hudo gleda.

Iz Srbske 2. t. m. je skupščina v Topčidaru izvolila soglasno Milana Obrenovica IV. za srbskega kneza. Po volitvi je došel Milan v skupščino in rekel: Če ravno sem še mlad, bom se vendar s vsemi močmi učil, da osrečim svoje ljudstvo. Pregledoval je v obleki polkovnika vojake, ki so ga z velikim veseljem pozdravili. Pri volitvi kneza so bili tudi vsi konzoli nasočji, novega kneza pa so pozdravili s tem, da so vsi svoja bandera razvili. Belgraški poslanci so za vladarstvo predložili: Vojaškega ministra Blaznovaca, prejšnjega ministra zunanjih zadev Janeza Ristič-a in senatora Gavriloviča. Imenovane je skupščina soglasno potrdila, 4. t. m. je bila druga seja skupščine, v kateri so bili izvoljeni sledeči ministri: Centić je predsednik ministerstva in minister pravosodja, Radivoj Milojković je minister notranjih zadev in začasni oskrbnik ministerstva zunanjih zadev. Ponta Jovanović minister denarstva, Marković minister vojaštva. 5. t. m. je bil tudi mlad knez v stolni krki za kneza pomaziljen; celi Belgrad je bil v prazniški obleki, črna bandera so se odstranila in tribarvena razvila, ljudstvo je mladega kneza vsikder z velikim veseljem in „Slava“ klicem sprijelo.

Novičar.

Pravi se, da se bode osnovalo na Kranjski vrtnarsko društvo. Prav je tako, tudi pri nas bi to sila potrebno bilo, ker taka društva so zelo koristna.

„Volksfreund“ piše, da ve iz gotovega vira, da je došlo povelje na česko namestništvo, da se mora proti česki opoziciji prav ostro postavno postopati.

C. k. dvornega svetovaleca pr. c. k. naj viši sodnji na Dunaju. Schwaba, ki je zadosti poznau tudi na Koroškem, Kranjskem in Hrvaškem, so zaprli zavoljo goljufnega ponarejanje menjic in drugih pisem.

V Ljubljani je visokocenjen župan dr. Costa, 3. t. m. spet začel županovati — „Slava!“

Grof Barbo in Lovro Pintar sta izročila na Dunaju papeževemu poročniku za sv. Očeta na Kranjskem nabranih 8460 frankov denarja.

V Savinski dolini se je pred kratkim zgodila prav žalostna prigodba. 2 vozača sta z vozom, na katerim sta imela česlo naloženo, skušala prepeljati čez savinski most v Letušu, ki je ravno v popravljanju; če ravno se je jima odsvetovalo in še tudi svetilo, potrla se je pa pod vozom začasna zagraja in voz se je s konji in voznikom vred prekucnol v Savino. Jeden konj je taki konec vzel, drugega pa so porušeni trami zelo oškodovali, tako tudi jednega izmed voznikov.

V Ljubljani je odsek, ki je bil izvoljen, načrtal postaviti za osnovo društva pod naslovom „Društvo za vresničenje in varstvo narodnih pravic“, dovršil svojo nalogo in osnovana postava se je predložila c. k. vladi v potrjenje. Ali ne bi tudi nam Štirskim Slovincem bilo potrebno takega društva.

Za železnico od sv. Petra (na Krasu) na Reko se je že začelo delo.

V Rimu se je razglasila na dan sv. Petra in Pavla bula (slovesno papežev pismo), s katerim je napovedan občni crkveni zbor na 8. decembra 1869.

Iz Insubruka se piše, da je tamo na gorah 2 in 3 t. m. mnogo snega padlo. Tudi iz Ogerske so došli glasi, da je po Karpatah 2 in 3 t. m. mnogo snega padlo. Ne čuda tedaj, da je pri nas te dni prav mrzlo bilo.

Iz Novega Sada piše „Napredak“: Vladimira Jovanoviča, pravega vrednika „Zastave“ so na zahtevanje srbske vlade 28. junija odpeljali v Beligrad, češ, da je kriv knezovega ubijstva.

V vsej Hrvaški in v treh okrajih Sirmije je bil 28. junija oklican vojni sod.

Meseca septembra bodo nove volitve mestnega odbora v Trstu, ki je ob enem tudi deželni zbor za Trst in njegovo oblast. „Primorec“ tedaj že zdaj spominja stanovnike tržaške okolice naj mislijo na to volitev in naj volijo narodne može.

Izhod ljubljanskega „Sokola“ dne 28. prt. meseca je bil zvonredno sijajen, prav slavno so bili sprijeti v okolici ljubljanski v Ježici, spodnjih, srednjih in gornjih Gamelnjih,

v Šmartnu, Tacnu, na brodu, v Vižmarjih, št. Vidu in v Šiški. Vsi ti kraji so bili krasno okinčeni in po noči razsvetljeni. „Slov. narod“ pa piše o tem izhodu takole: „Ponosno sme reči „Sokol“, da takega sprejema še ni doživelo nobeno društvo na Kranjskem, ponosno pa se tudi sme ozirati mati Slovenija na take sinove, ki domorodnemu društvu naklanjajo toliko čast, in s tem kažejo, da jih srce gorko bije za slovensko reč, da je narodna zavest živa pri njih, da nasprotna sila ni zadušila ljubezni do svojega naroda. Sprejem, kakor ga je napravila okolica, skoz ktero je hodil „Sokol“, ni posamezno delo jednega ali drugega, ves narod je bil jednega srca, povsod ista ljubezen ista navdušenost, povsod veseli presrečni obrazi, z eno besedo „Sokol“ bil je povsod doma, in pozdravljen kakor pozdravlja brat brata. Velikansko in sijajno okinčena je bila cela pot, koder je hodil, čez dvajset slavolokov s krepkimi napisi, pozdravi mladih zalih deklet in fantov, mož in žen, županov in duhovnikov, vse vrstilo se je tako hitro, da veselja poskakujoče srce ni moglo tako hitro vsega sprejemati. — Moramo reči, da nam veselja poskakuje srce vsikdar, kedar iz kakega kraja izvemo, da je ljudstvo zbujeno za narodno stvar, da kaže ljubezen do svojih rojakov do naroda; veselja nam je tudi srce skakalo, ko smo čuli o ti lepi narodni veselici in zatoraj izkličemo: Živili vrli prebivalci vseh vasi, ktere je „Sokol“ slavno obhodil! „Na zdravje“ pa „Sokolu“! —

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 90	5 30	5 90	5 —
Rži	3 —	—	3 60	3 —
Ječmena	2 80	3 15	3 80	—
Ovsa	1 60	2 15	2 10	—
Turšice (kuruze) vagan	2 80	3 30	3 10	3 —
Ajde	3 20	3 15	3 50	2 70
Prosa	3 —	3 10	3 20	—
Krompirja	1 60	1 85	1 30	1 20
Govedine funt	— 22	— 25	— 24	— 25
Teletine	— 20	— 27	— 22	— 24
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	9 —	8 —	10 —
„ 18" „ „ „ „	—	5 15	—	—
„ 36" mehkih „ „ „	6 —	—	5 50	7 —
„ 18" „ „ „ „	—	3 50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 50	— 50
„ „ mehkega „ „	— 60	— 48	— 45	— 40
Sena cent	1 50	1 20	— 75	1 —
Slame cent v šopah	1 10	1 10	— 65	— 90
„ „ za steljo	— 90	— 80	— 60	— 60
Slanine (špeha) cent	40 —	38 —	34 —	—
Jajec, pet za	— 10	— 10	— 12	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 37 kr. a. v.

Ažijo srebra 114.—

Narodno drž. posojilo 63.30.

Loterijske srečke.

V Gradcu 1. julija 1868: **50 27 86 23 44**

Prihodnje srečkanje je 15. julija 1868.

Listnica vredništva.

Gosp. F. W—g. v Or. Vi ste rekli svojo, g. nasprotnik svojo; zdaj pa v našem listu mir besedi.

Oznanilo.

Podpisani pripravlja za prodajo lepo zdravo seme svilnih črvičev; ki hoče kupiti, naj se v kratkem oglasi. Lot semena izvrstnih milaneških črvičev se dobi za 3 gld. 50 kr., japonskih pa za 3 gld.

Kupuje tudi domače kokone po ceni graških svilorejcev.

Dominik Čolnik,

veliki posestnik in svilorejec na Drvanju, pošta St. Lenhard W. B.

Oglas.

Prodajalnica dišečega, tvarilnega in barvenega blaga v **Mariboru** sprejema

učenca

kmetiškega stanu, ki je naj manj 14 let star, je obiskoval jedno leto realno šolo in je v besedi in pismu zmožen slovenskega in nemškega jezika. Drugo se izve pri vredništvu: „Slov. Naroda“.